

Seksuele uitbuiting d.m.v. tienerpooiermethodiek

Infodag 10 mei 2022

[Input? Vragen? Feedback?](#)

Agenda

Een bijzondere vorm van mensenhandel

Sarah De Hovre (Pag-Asa), Bram Antheunis (Opgroeien)

Een multidisciplinaire aanpak met aandacht voor daders

Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme Zuhail Demir

Wat bij vermoedens?

Passend herkennen van en omgaan met signalen (Child Focus, Payoke, Opgroeien)

Zorg op maat in een complexe problematiek

Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding Wouter Beke.

Break out sessies

Slotwoord

Federaal Minister van Justitie Vincent Van Quickenborne

1. Een bijzondere vorm van mensenhandel

Situering

Van lover boy naar tienerpooier(methodiek)

- Onderzoek Child Focus
- Opmaak van Vlaams Actieplan
- Ingebed in mensenhandel.

Art 433quinquies Strafwetboek: “Levert het misdrijf mensenhandel op, de werving, het vervoer, de overbrenging, de huisvesting, de opvang van een persoon, het nemen of de overdracht van de controle over hem met als doel :

1. de uitbuiting van prostitutie of andere vormen van seksuele uitbuiting;
2. de uitbuiting van bedelarij;
3. het verrichten van werk of het verlenen van diensten, in omstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid;
4. de uitbuiting door het wegnemen van organen of van menselijk lichaamsmateriaal;
5. of deze persoon tegen zijn wil een misdaad of een wanbedrijf te doen plegen.”

Implicaties van deze definitie:
1/ ook Belgische slachtoffers
2/ géén dwang of geweld

Opgelet: mensenhandel is
NIET hetzelfde als
mensensmokkel

Definitie ‘mensenhandel’

- **Tienerpooiers** (of 'loverboys') zijn **mensenhandelaars** die tieners of jongvolwassenen doelbewust onder controle houden door hen feitelijk afhankelijk en emotioneel aanhankelijk te maken om hen vervolgens – dikwijls via misleiding, dwang, fysiek, psychisch geweld en/of misbruik van kwetsbaarheid – uit te buiten in de prostitutie (of in een andere sector: drugs, diefstallen,...).
- Het slachtoffer hoeft zich hier **niet** van bewust te zijn of dit te erkennen.

Tienerpooiers zijn mensenhandelaars

Daders
vervolgen &
bestrafen

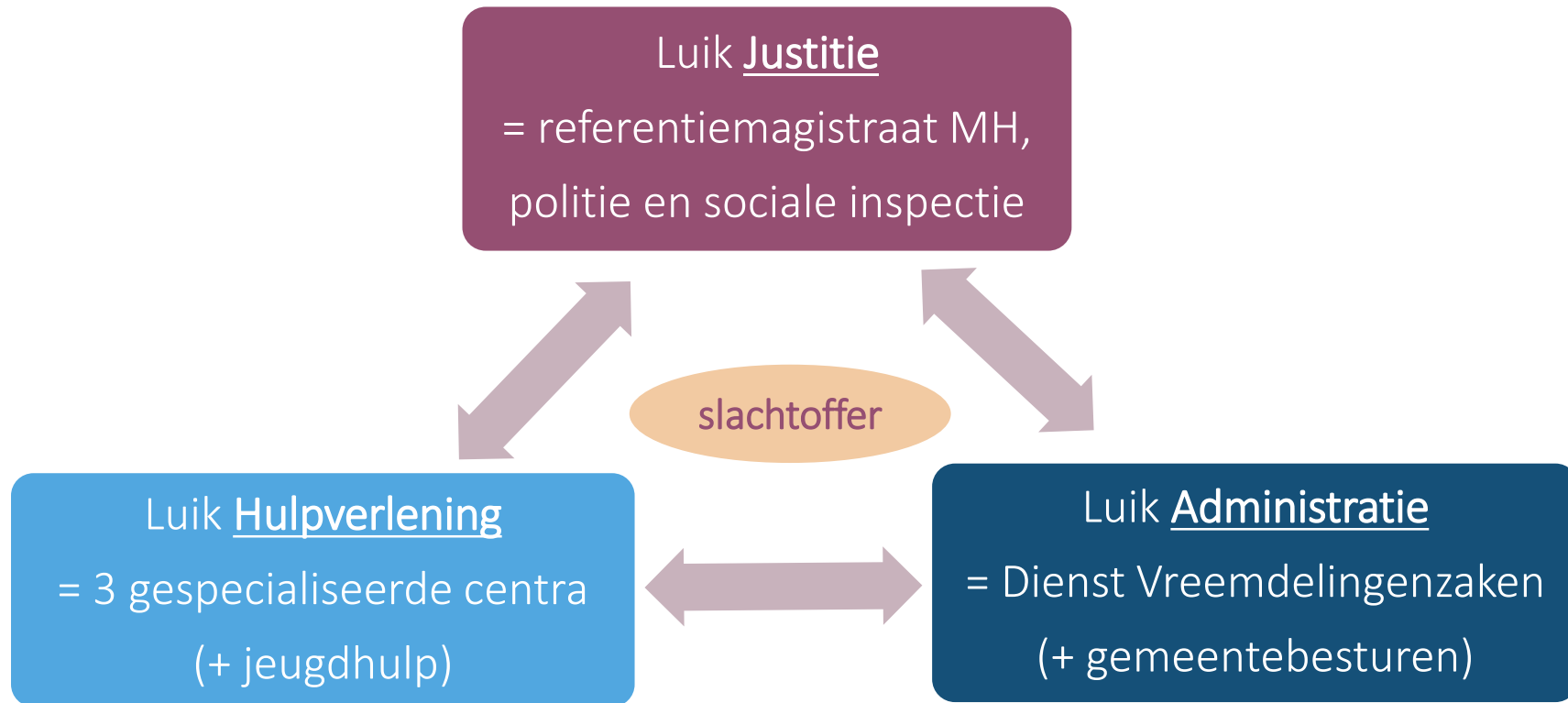

Evenwicht

Slachtoffers
beschermen &
ondersteunen

Strijd tegen mensenhandel in België

Strijd tegen mensenhandel = multidisciplinair

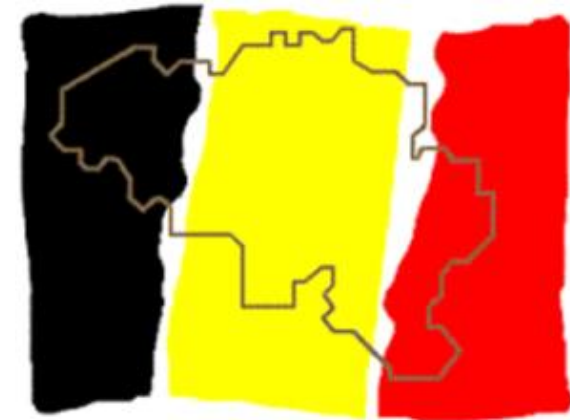

- Elke actor = **essentiële schakel** in de keten
- Verantwoordelijkheden duidelijk gedefinieerd: **Ministeriële Circulaire "COL 23/12/2016"**
- Gemeenschappelijk doel: strijd tegen mensenhandel

Gespecialiseerde centra in België

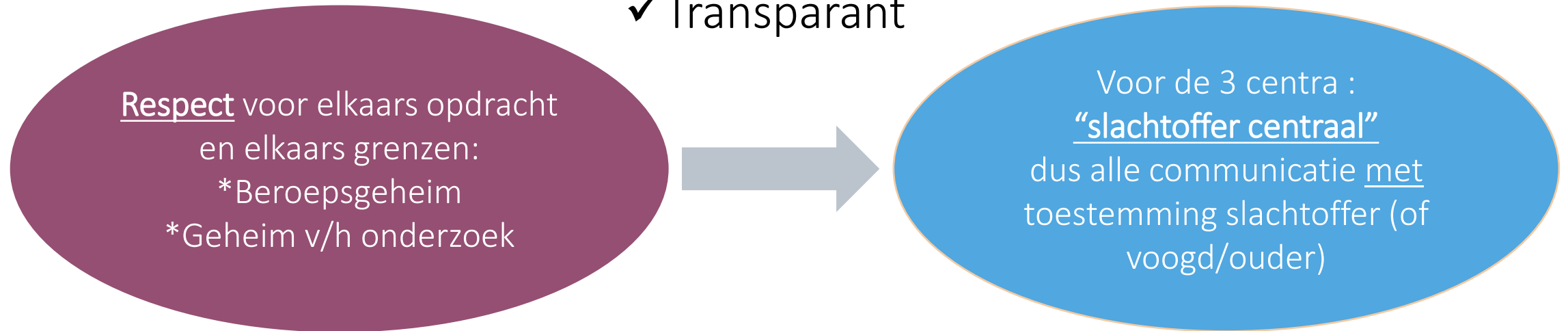
3 centra erkend en gemandateerd door de overheid om slachtoffers op te vangen:

- **PAG-ASA** (Brussel)
- **PAYOKE** (Antwerpen)
- **SÜRYA** (Luik)

Als 'hulpverleners' samenwerken met gerechtelijke overheidspartners?

- ✓ Tweerichtingsverkeer
 - ✓ Dynamisch
- ✓ Informeel & formeel
 - ✓ Transparant

Gemeenschappelijk doel = strijd tegen mensenhandel

Eerste essentiële stap? COL 23/12/2016 hoofdstuk 3

Elk slachtoffer informeren en doorverwijzen

"Detectie" van een vermoedelijk slachtoffer duidt op het **herkennen van indicaties die mogelijk wijzen op een situatie van mensenhandel**. Voor politiediensten en sociale inspectiediensten gebeurt dat hetzij via vaststellingen op het terrein hetzij via afgelegde verklaringen.

De betrokken persoon moet **niet onmiddellijk verklaringen afleggen** om als slachtoffer te kunnen worden beschouwd. De vaststelling van **aanwijzingen volstaat**. (...)

Naast politiediensten en sociale inspectiediensten kunnen ook de erkende gespecialiseerde opvangcentra **alsook andere eerstelijnsdiensten** een rol spelen bij de detectie van slachtoffers, **bijvoorbeeld sociale diensten, juridische diensten, urgentiediensten in ziekenhuizen en andere**.

Het komt vaak voor dat slachtoffers zichzelf niet als slachtoffer beschouwen. (...) Zelfs als iemand zich niet als slachtoffer beschouwt, betekent dat dus niet dat hij geen vermoedelijk slachtoffer is zoals bedoeld door de huidige omzendbrief. Ook een slachtoffer dat zichzelf niet als slachtoffer beschouwt, dient dus **geïnformeerd en doorverwezen** te worden. (...)

Zodra iemand op basis van **aanwijzingen** als een **vermoedelijk** slachtoffer van mensenhandel **zou kunnen** worden beschouwd, **moet** de betrokken politiedienst of sociale inspectiedienst die persoon **op de hoogte brengen van de procedure**. Die **plicht** geldt ook voor elke andere dienst die in contact komt met vermoedelijke slachtoffers zoals DVZ, het CGVS, enz. (...)

De politiediensten en sociale inspectiediensten, de sociale diensten, de magistratuur, de ambtenaren van douane en accijnzen, enz., **verwijzen** het slachtoffer, ongeacht de nationaliteit, **zo snel mogelijk door naar een gespecialiseerd opvangcentrum**.

Vlaams actieplan voor een betere bescherming van slachtoffers en een strakkere aanpak van tienerpooiers

[Link](#)

Preventie

Kennis, visie- en beleidsontwikkeling, E-Safety (break out sessie 1)

Protection

Detectie, veilige opvang en begeleiding voor slachtoffers (break out sessie 5)

Prosecution

Aanpak van daders (break out sessie 6)

Partnership

Belang van multidisciplinaire samenwerking

Draaiboek Seksuele uitbuiting d.m.v. tienerpooiermethodiek

[Link](#)

- Handvatten voor preventie, begeleiding en bescherming van slachtoffers tienerpooiers en een gerichtere aanpak van daders.
- In eerste instantie gericht op hulpverleners.
- Online te raadplegen
- Ondersteunend in uitwerking van visie
- Praktische info diverse partners

Situering slachtoffers: 'Een profiel met grijstinten'

“Het wordt in de literatuur vaak aangehaald dat slachtoffers van tienerpooiers zichzelf vaak niet als slachtoffer beschouwen. Daarin speelt de emotionele band met de tienerpooier uiteraard een grote rol, maar ook de materiële afhankelijkheidsrelatie en angst kunnen hiervoor een verklaring zijn. In sommige situaties kunnen meisjes die seksueel worden uitgebuit in de prostitutie, zowel slachtoffer als 'dader' zijn, omdat ze ook de rol van ronselaar verplicht moeten opnemen voor de tienerpooier.”

(Onderzoek Slachtoffers van tienerpooiers in Brussel, Child Focus, 2020)

- Opvallend vaak een geschiedenis van verontrustende opvoedingssituaties (VOS) of een vermoeden daartoe
- vaak een lang parcours doorheen de jeugdhulp.
- Voornamelijk meisjes
- ook jonge slachtoffers (tot zelfs 11 jaar).
- slachtoffers met lage weerbaarheid en/of gebrek aan affectie
- achtergestelde situatie, zoals een gebrek aan geld en materiële omkadering, zoals een vaste slaappleats
- situaties waarin de relatie tussen slachtoffer en dader van start ging in een context van concrete en reële verliefdheid, maar door allerlei 'omstandigheden' evolueerde naar seksuele uitbuiting
- veel tienerpooierslachtoffers gerekruteerd in herkomstland in Oost-Europa om daarna uitgebuit te worden in België.
- Combinatie met verschillende andere problematieken mogelijk (verslaving, GES, ...)
- Situaties van slachtofferschap naar ronselaar

Situering slachtoffers: aantallen?

Uit rapport child focus:

- De kwantificering van het aantal tienerpooiers en vooral hun slachtoffers is aartsmoelijk en momenteel onmogelijk, omdat slachtoffers vaak neigen om contact met de politie te vermijden, maar ook niet veel uit de doeken doen ten aanzien van familie, naasten of het middenveld. De grote diversiteit aan profielen, achtergronden, oorzaken en contexten van grooming en uitbuiting (lokaal/internationaal) verhindert bovendien een duidelijke signalering of categorisering in de databanken.
- Dossiers van slachtoffers zijn eerder 'puzzelstukjes' en vaak krijgt een dossier pas concreet vorm van zodra de tiener reeds in de binding- en uitbuitingfase zit en er talloze signalen waren.

Uit bilaterale contacten:

- "Percentage meisjes die in hoger beroep gekoppeld worden aan gemeenschapsinstelling: 4/5 jongeren hebben link met problematiek tienerpooiermethodiek."
- "In onze leefgroep van adolescente meisjes is meer dan de helft gekoppeld aan deze problematiek."
- ...

Situering slachtoffers: meldpunt

Nota gezamenlijke aanpak van tienerpooierproblematiek:

- Project Meldpunt Payoke
 - Centraliseren van alle trajecten in de brede jeugdhulp met een ernstig vermoeden van slachtofferschap.
 - Mogelijkheid om hier een bijkomend assessment aan te koppelen. (zie break out sessie 4)

 - Cijfers 2019:
 - Meldingen: 122
 - 62 adviesvragen
 - 60 meldingen van mogelijk of effectief slachtofferschap

 - Cijfers 2020:
 - Meldingen: 134
 - 80 adviesvragen
 - 54 meldingen van mogelijk of effectief slachtofferschap
- ⇒ Verder uitbouwen en bekendmaken van deze functie van expertisecentra en verwachtingen rond meldingen bij de diverse partners.

Meer weten?

- www.stoptienerpooiers.be
- <https://www.jeugdhulp.be/professionelen/themas/tienerpooiersmensenhandel>

PAYOKE

- Leguit 4, 2000 Antwerpen
- Mail : traffickingLBTP@payoke.be
- Website : <https://www.payoke.be/nl>

PAGASA

- Cellebroersstraat 16/B, 1000 Brussel
- Mail : info@pag-asa.be
- Website : <http://www.pag-asa.be/>

Een multidisciplinaire aanpak met aandacht voor daders

Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme Zuhail Demir

2. Wat bij vermoedens?

Herkennen van en passend reageren op signalen

- Welke signalen?
- Specifieke kwetsbaarheden van slachtoffers?
- Hoe reageren op deze signalen ?

-> 3 casussen : signalen en kwetsbaarheden zijn vaak niet eenduidig, vergen steeds interpretatie van de hulpverlener

Casus 1

Casus 1

Signalen

- Gaat bergaf op school
- Nieuwe vriend waarmee ze heel snel relatie aangaat
 - Doet alles voor haar nieuwe vriend
 - Kan niets in vraag stellen
- Drastische gedragsverandering
- Veelvuldige fugues

Kwetsbaarheden

- ASS spectrumstoornis: moeite met sociale contacten – weinig inzicht in haar situatie
- Jonge leeftijd
- Onstabiele thuissituatie – residentieel verblijf jeugdhulp
- Trauma (chtscheiding)
- Van voorziening naar voorziening

Casus 1

AANBEVELINGEN

- **(sneller) Actoren betrekken die kunnen helpen in deze situatie**
 - Politie
 - Parket
 - Referentiecentra: Payoke en PAG ASA
- **Balans tussen vertrouwensrelatie en melden tienerpooierschap?**
 - Referentiecentrum contacteren
 - Kennis van verplichtingen in kader van beroepsgeheim (breakout)

Casus 2

Casus 2

Signalen

- Spanning normen en waarden binnen gezin
- Leeftijd: weinig inzicht in gevaren sociale media, weinig inzicht in gevaren nachtelijke uitstappen
- Zelfbeeld (behoefte aan bevestiging en 'likes')
- druggebruik

Kwetsbaarheden

- Moeite met autoriteit
- Zoekt bevestiging en waardering via social media
- Druk van peergroup
- Vriendje verlegt haar grenzen en isoleert haar: afhankelijkheid
- Plotse gedragsverandering
- Verandering van uiterlijk
- Problemen op school

Casus 2

BEDENKINGEN / AANBEVELINGEN

- De context van het meisje heeft signalen gemist of wist niet hoe men kon reageren op deze signalen
 - Sensibiliseren rond signalen van tienerpooierschap en mogelijke partners die men kan inschakelen
- Meisje wil op gegeven moment klacht neerleggen maar dan gaat het te traag waardoor ze weer in handen komt van pooier

Casus 3

Casus 3

Signalen

- Bedreiging en intimidatie (verspreiden beeldmateriaal)
- Oneindig veel berichten krijgen en niet kunnen blokkeren
- Gaan lopen van thuis en uit voorziening: dreiging, angst, schaamte (sneeuwbaaleffect)
- Punten gaan naar beneden op school
- Wil niet meer naar school
- Psychosomatische klachten
- Snelheid van veranderingen

Kwetsbaarheden

- opstandig en mysterieus meisje.
- Onzeker, beïnvloedbaar, met weinig vrienden en vriendinnen
- Laag zelfbeeld
- ASO -> BSO door dyscalculie
- Werd zwaar gepest omwille van uiterlijk
- Stil en verdrietig thuis
- Psychosomatische klachten
- Gevoel van alleen zijn in deze situatie
- Opmerkelijk: nooit onder invloed geweest van verdovende middelen

Casus 3

BEDENKINGEN / AANBEVELINGEN

- Beschermende factoren waren doorslaggevend
 - Atypische situatie: sterk familiaal netwerk, warm nest, geen hulpverleningsgeschiedenis.
 - Kracht van de familie: ingezet op veiligheid (wie is er waar en wanneer voor haar?).
 - Veiligste plek = thuis
 - Telefonische tips & tricks van Payoke, telefonisch ondersteund
 - goede klik met hulpverlening, actieve medewerking meisje en haar gezin, meisje wou geholpen worden, ze wou er zelf uit stappen
 - Zeer intensieve begeleiding (CHAH) en betrokkenheid CLB
- Wat kon beter?
 - Wachttijden bij Payoke en andere organisaties. (weliswaar goed geholpen telefonisch)
 - Tejo was er maar bood geen soelaas
 - Politie blijft haar bekijken als dader, werd in de cel geplaatst en gefouilleerd.
 - Sociale media: zelfs tijdens begeleiding blijft zij berichten krijgen.
 - School: nood aan maatraject maar dat kon alleen als alle info gedeeld werd: heikel punt
 - Voor therapie is men privé moeten gaan om sneller te kunnen gaan (ook zelfs daar zijn er wachtlijsten)

Algemene inzichten

Signalen

- Regelmatig weglopen
- Spijbelen
- Ouder vriendje (dat bezitterig en controlerend is)
- Kent andere slachtoffers
- Gedrags- en normverandering
- Eenzaam en geïsoleerd
- Fysieke afzondering
- Heeft enkel de mening van haar 'vriend'
- Vaker ruzie
- Drugs en alcohol
- Plots veranderde sociale contacten
- Meer geld en dure spullen
- Schoolproblemen
- Gebrekkige of lage zelfwaardering
- Vaker en obsessief gebruik van sociale media
- Seksuele handelingen/diensten (tegen betaling)
- Verhoogde interesse in materiële zaken
- Verzeild in andere criminele zaken (bv. online oplichting)

Kwetsbaarheden

- Leeftijd: ontwikkeling hersenen/denkpatronen hebben invloed in keuzes die men maakt
- Problematische gezinsachtergrond : mishandeling in de kinder-/jeugdijaren, één of beide ouders die niet in beeld zijn/waren, uithuisplaatsing ...
- Kind van ouders met psychische problemen (KOPP)
- Psychische problemen
- Hechtingsproblematiek
- Schoolproblemen: pesten, niet kunnen volgen met de leerstof
- Gebruik alcohol/drugs
- Ontwikkelingsstoornissen (ASS, mentale beperkingen,...)
- Gebrekkige of lage zelfwaardering
- (Onverwerkte) Trauma's : verlies van ouder(s), vlucht vanuit thuisland, misbruik, ongeval, ...
- Wegloopgedrag (tevens signaal én kwetsbaarheid)
- Beperkt sociaal/familiaal netwerk
- Verstandelijke beperking: gradatie is hier ook belangrijk om bepaalde keuzes te begrijpen (IQ en EQ)
- Migratieachtergrond (al dan niet eerste, tweede, derde generatie)

Pauze

Input? Vragen? Feedback?

Seksuele uitbuiting d.m.v. tienerpooiermethodiek

DEEL 2

Zorg op maat voor een complexe problematiek.

Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebestrijding Wouter Beke.

Moufaw Bekk

Break out sessies

Serie 1 : 11u10 – 11u40
Sessie 2 : 11u45 – 12u15

Online Tools

Inne Cornu (Child Focus)
Tara De Laet (Sensoa)

Juridische begeleiding

Sarah De Hovre (Pag-Asa)
Klaus Vanhoutte(Payoke)

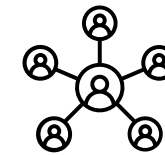
Beroepsgeheim

Wouter Terrijn
(Substituut procureur-
Generaal)
Frederik Dejonghe
(Payoke)

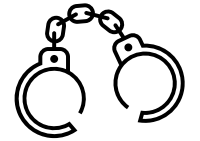
Assessment

Steve Gorelashvili
(Payoke)
Sofie Ducatteeuw
(JEZ11 Ieper)

Beleid organisaties

Liesbet Dillen
(Wingerdbloei)
Bram Antheunis
(Opgroeien)

Onderzoek daders

Chaim Demarée
(VUB)

Seksuele uitbuiting d.m.v. tienerpooiermethodiek

DEEL 3

Slotwoord

Vice-eersteminister en minister van Justitie en Noordzee..

Opgroeien

AGENTSCHAP
JUSTITIE &
HANDHAVING

Einde

Input? Vragen? Feedback?